

KANSEN VOOR IEDEREEN

Lokaal armoedeplan Sint-Niklaas

Met dank aan:

- dienst communicatie
- stad en OCMW Kortrijk voor het gebruik van de logo's

Inhoud

Voorwoord	2
1. Onze visie op armoede	3
2. Betere toegang tot dienstverlening en maatwerk	7
3. Activering op maat	11
4. Kinderarmoede bestrijden	15
5. Huisvesting en basisenergie garanderen	21
6. Gezond leven bevorderen	25
7. Vrijtijdsparticipatie bevorderen	29
8. Menswaardig inkomen garanderen	33
9. Senioren	37
10. Uw hoofdstuk!	39
Verklarende woordenlijst en afkortingen	41

Voorwoord

“Armoede is geen natuurgegeven, maar door de mens gemaakt, en kan dus ook door de mens uitgebannen worden. Dat is geen daad van liefdadigheid maar van sociale rechtvaardigheid want ieder mens heeft recht op een leven in waardigheid.” (Nelson Mandela)

De meesten van ons hebben het goed, zo hoort het ook, zo zou het moeten zijn. Toch zijn er nog teveel mensen die in armoede leven en slachtoffer zijn van sociale uitsluiting. Stad en OCMW hebben dan ook terecht in het witboek en in de beleidsnota van het OCMW, de opmaak van een lokaal armoedeplan ingeschreven als beleidsprioriteit.

Armoede is immers niet ver van je bed, maar meestal vlakbij. Drie huizen verder, twee straten verder, in de wijk naast de jouwe, ... Achter elke voordeur zijn andere verhalen te vinden. Twee huiskamers naast de jouwe kan zich een heel ander verhaal afspelen.

Er zijn mensen die meer kans maken om in armoede verzeild te raken of te blijven dan anderen. Ziek worden, scheiden, je job verliezen, ... kan echter iedereen overkomen. Bovendien kan armoede kan in de loop van je leven dichterbij komen dan je ooit had gedacht.

Een stedelijk armoedeplan moet je zien in een veel ruimer kader. De lokale overheid heeft veel factoren niet in handen en heeft de middelen niet om iedere burger een voldoende inkomen te garanderen. Op dat vlak moeten we bescheiden zijn. In dit opzicht is het ook een bescheiden plan, maar toch geloven we er sterk in dat we met lokale acties een belangrijke hefboom kunnen betekenen en dat de middelen die we inzetten meer dan druppels zijn.

Het lokaal bestuur is het overheidsniveau dat het dichtst bij de burger staat. Daarom zijn wij het die aan de hogere overheid signalen moeten geven.

Dit plan is niet af. Het zal vermoedelijk ook nooit af zijn. Het is namelijk een levend plan, een actieplan, geen plan om in de kast te leggen en er de rest van de tijd tevreden over te zijn. We moeten regelmatig evalueren en bijsturen.

De strijd tegen armoede is niet die van het stadsbestuur en het OCMW alleen. Het is onze strijd, die van iedereen in Sint-Niklaas. We zullen iedereen nodig hebben om armoede te bestrijden. In die zin moeten we alle inspanningen van elke speler op het veld eraan toevoegen. Zonder de inspanningen van het ruime middenveld kunnen we het niet. Zonder de inbreng van ervaringsdeskundigen...zonder werkgevers, voorzieningen, ... kunnen we het niet. Zonder de kracht en het geloof in eigen kunnen van ieder mens, ... kunnen we het niet.

Bedankt aan iedereen die meegeholpen heeft om het plan tot stand te brengen: alle OCMW en gemeenteraadsleden, de medewerkers van het OCMW en de stedelijke administratie, Polsslag, ... En minstens even veel dank aan zij die het plan mee zullen uitvoeren!

Sofie Heyrman
Schepen van welzijn

Mike Nachtegael
OCMW voorzitter

1. Onze visie op armoede

Armoede, kansarmoede, extreme armoede, bestaansonzekerheid, zijn termen die door elkaar gebruikt worden. Armoede is relatief. Arm zijn in India, Haïti of Liberia verhoudt zich op een andere manier dan armoede in Europa, in België.

Voor de Wereldbank is iemand arm wanneer hij minder dan 1,25 dollar kan besteden per dag. In Europa is de armoedegrens bepaald op een inkomen dat lager is dan 60 % van het mediaan inkomen van het land.

Voor België betekent 60 % van het mediaan inkomen voor een alleenstaande een maandelijks inkomen van 1.000 EUR en voor een gezin met 2 kinderen een maandelijks inkomen van 2.001 EUR.⁽¹⁾

Dit betekent concreet dat een aantal vervangingsinkomens (leefloon, IGO voor samenwonenden) onder de Europese armoedegrens vallen.

Omdat vervangingsinkomens federale materie zijn, is het in het kader van armoedebestrijding van belang dat er op de verscheidene bestuursniveaus sociale maatregelen worden getroffen om het gebrek aan inkomen op te vangen. Op lokaal niveau ligt hier een belangrijke rol voor het OCMW weggelegd, door het toekennen van bijkomende (financiële) steun, en voor stad en OCMW met hun aanbod waar mensen met een beperkt inkomen tegen een laag tarief gebruik kunnen maken van een aantal diensten, zoals het sociaal restaurant, de kringwinkel, gratis evenementen, het kansenpasaanbod.

Armoede is een gebrek aan inkomen, maar armoede is meer dan dat:

Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en het collectieve bestaan. Het scheidt mensen in armoede van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen.⁽²⁾

Deze definitie legt de klemtoon van armoede bij sociale uitsluitingen en legt een band met de rest van de samenleving. Dit impliceert dat armoede ook gaat over hoe de samenleving zelf functioneert en over de instituties en regelgeving die armoede mee in stand houden.

Wanneer we deze definitie van armoede naar het beleid vertalen, betekent dit dat de verscheidene overheden op meerdere terreinen én gecoördineerd aan armoedebestrijding moeten werken, zowel op individueel als op structureel niveau.

Het is de maatschappelijke opdracht van een lokaal bestuur om het welzijn van zijn burgers te bevorderen. Voor personen in armoede houdt dit in dat de uitsluitingsmechanismen in de verschillende levensdomeinen worden opgeheven, en dat mensen in armoede op een volwaardige manier kunnen participeren aan de samenleving (onderwijs, verenigingsleven, tewerkstelling,...). Ook de wijkcomités, de socio-culturele of sportverenigingen, de jeugdbewegingen,... zijn belangrijke actoren om mensen in armoede in te sluiten en om hun netwerk te helpen uitbouwen.

Deze definitie van armoede houdt voor de samenleving tevens een appel in om de kloof tussen armen en niet-armen te overbruggen. Hier is een belangrijke taak voor het middenveld weggelegd, als aanbieder van een brede waaier aan welzijnsdiensten én als belangenbehartiger van de personen die in armoede leven.

Een armoedebestrijdingsbeleid kan niet gevoerd worden zonder een beroep te doen op de kennis, de ervaring en de kracht van mensen in armoede. Zij weten immers als geen ander wat de (onmiddellijke) effecten van beleidsmaatregelen zijn op hun dagelijks leven. Elk armoedebeleid moet dus samen met de personen in armoede en hun omgeving gevoerd worden.

⁽¹⁾ EU-SILC-survey van 2011

⁽²⁾ Vranken, J., De Boyser, K., Dierckx, D. (red) (2005). Armoede en sociale uitsluiting. Jaarboek 2005, Acco, Leuven/Voorburg, 408 p.

Het lokaal armoedebeleid maakt integraal deel uit van het lokaal welzijnsbeleid, zoals dit is opgetekend in de beleidsplannen van het stadsbestuur en het OCMW, respectievelijk: “Krachtlijnen voor verandering en continuïteit” en “Krachtlijnen voor een eigentijds sociaal beleid”. Activering en de strijd tegen kinderarmoede zijn de twee speerpunten van het lokaal armoedebeleid.

Dit lokaal armoedeplan is geënt op wat men de “sociale grondrechten” noemt, waarmee verwezen wordt naar artikel 23 van de Belgische Grondwet: *“Art. 23. Ieder heeft het recht een menswaardig leven te leiden. [...]”*

Die rechten omvatten inzonderheid:

1° het recht op arbeid en op de vrije keuze van beroepsarbeid in het raam van een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat onder meer gericht is op het waarborgen van een zo hoog en stabiel mogelijk werkgelegenheidspeil, het recht op billijke arbeidsvoorwaarden en een billijke beloning, als mede het recht op informatie, overleg en collectief onderhandelen;

2° het recht op sociale zekerheid, bescherming van de gezondheid en sociale, geneeskundige en juridische bijstand;

3° het recht op een behoorlijke huisvesting;

4° het recht op de bescherming van een gezond leefmilieu;

5° het recht op culturele en maatschappelijke ontplooiing.”

Het lokaal armoedeplan geeft in het kort weer welk beleid stad en OCMW momenteel op de diverse domeinen voeren en welke nieuwe acties zij in deze legislatuur willen realiseren.

Dit plan heeft niet de intentie om volledig te zijn, want het focust uitsluitend op de acties van het stadsbestuur en het OCMW, en niet op de armoedebestrijdingsinitiatieven die door de verscheidene welzijnsorganisaties op het terrein worden gerealiseerd.

Aangezien het lokaal armoedebeleid slechts kan slagen wanneer het op een gecoördineerde wijze wordt gevoerd, is het van primordiaal belang dat er een structureel overleg is tussen het lokaal bestuur en de lokale welzijnsorganisaties, en de armoedeorganisaties in het bijzonder.

Dit structureel armoedeoverleg vindt plaats in een stuurgroep armoedebeleid (stad en OCMW), in een reflectiegroep (stuurgroep + Polsslag), die driemaal per jaar het lokaal armoedeplan evalueert, en op de armoedeforums die twee- of driejaarlijks worden georganiseerd voor de ruime welzijnssector en geïnteresseerden. De stuurgroep krijgt als prioritaire taak om tegen eind 2014 samen met Polsslag een armoedebaarometer te ontwikkelen. Daarnaast vindt er jaarlijks een terugkoppeling van het armoedebeleid plaats naar de gemeenteraad, de OCMW-raad en naar elke welzijnsorganisatie die actief is op vlak van armoedebestrijding.

Het lokaal armoedeplan is een levend plan. Het is een plan dat continu getoetst wordt aan de nieuwe maatschappelijke en economische realiteiten, aan de opmerkingen geformuleerd tijdens het structureel armoedeoverleg.

Het is een illusie te denken dat met dit lokaal armoedeplan de armoede uit de stad gebannen wordt, daarvoor heeft een lokale overheid immers te weinig instrumenten en financiële middelen.

Toch moeten het stadsbestuur, het OCMW en de welzijnsorganisaties, met de beschikbare instrumenten en financiële middelen, stappen vooruit kunnen zetten in de bestrijding van armoede. Samenwerken wordt hierbij een sleutelwoord.

2.

Betere toegang tot dienstverlening en maatwerk

a. Cijfers

Op 1 januari 2012 telde Sint-Niklaas 72.890 inwoners. Sint-Niklaas is de derde grootste stad van Oost-Vlaanderen, na Aalst en Gent. Op basis van de verwachte demografische projecties tot 2030 stijgt het bevolkingsaantal tot 76.506 in 2030, door een positief natuurlijk saldo en een positief migratiesaldo. Deze stijging is iets hoger dan het Oost-Vlaams gemiddelde. De stijging zit vooral in de leeftijdsgroep van de 60-plussers.

Het sociaal beleid van stad en OCMW richt zich vooral naar de huishoudens in een kwetsbare positie, waaronder alleenstaanden, éénoudergezinnen, etnisch-culturele minderheden, mensen met een laag scholingsniveau en/of langdurige werkloosheid, mensen met een schuldenproblematiek, kinderen geboren in kansarme gezinnen en personen met gezondheidproblemen.

In 2012 waren er in Sint-Niklaas 9.896 alleenstaanden, dit is ongeveer 32 % van het totaal aantal private huishoudens, wat 1,50 % meer is dan het Vlaams gemiddelde. Op 01-01-2011 waren er 1.328 éénoudergezinnen met kinderen in de categorie 0 tot en met 19 jaar, dit is 15,41 % van het totaal en 1,20 % hoger dan het Vlaams gemiddelde.

Op 1 januari 2012 telde Sint-Niklaas 4.613, of 6,30 % niet-Belgen (inwoners die niet de Belgische nationaliteit hebben) en 14.950, of 20,40 % personen van vreemde afkomst. Beide percentages liggen iets hoger dan het Vlaams gemiddelde, respectievelijk 1 en 3 procent.

Sint-Niklaas kende een relatief hoog aantal laaggeschoolden in 2011 (37,28 per 1.000 inwoners) en langdurig werklozen (28,7 per 1.000 inwoners) binnen de bevolking op arbeidsleeftijd (20 - 59 jaar).

In Sint-Niklaas vinden gemiddeld 14 % van de geboorten plaats in een kansarm gezin.⁽³⁾ Dit ligt 3,50 % hoger dan het Vlaams gemiddelde.

In 2012 waren er 3.864 hulpvragen via de dagelijkse permanentie van het OCMW. Er werden 13.096 beslissingen genomen in 3.140 dossiers; er waren 1.067 dossiers leefloon en 342 dossiers bijstand.

237 mensen kregen een afspraak voor een intakegesprek schuldhulpverlening. Hieruit volgden 53 adviezen voor budgetbeheer of budgetbegeleiding en 59 doorverwijzingen voor een collectieve schuldenregeling. In totaal hadden 203 individuen of gezinnen een schuldhulpverlening.

Uit de tevredenheidsmeting 2013 blijkt dat het OCMW een algemene tevredenheidsscore van 7,9/10 haalt. Gemiddeld 77 % van de bevroegden heeft het gevoel werkelijk geholpen te worden door het OCMW en gemiddeld 71 % is tevreden over het feit dat men weet waar men met zijn vragen en problemen terecht kan. Grote verbeterpunten bleken de wachttijden in de wachtzaal, meer pro-actief informeren en de gezelligheid van het gebouw en de wachtzaal.

⁽³⁾ Op basis van het driejarige gemiddelde 2010-2012

b. Huidige acties

- De sociale dienst van het OCMW organiseert dagelijks een permanentie waar mensen niet enkel terecht kunnen voor een aanvraag voor OCMW-hulpverlening, maar waar ook algemene welzijnsvragen worden opgevangen. Waar mogelijk worden met een korte interventie of gerichte doorverwijzing mensen al verder geholpen, zonder hiervoor een dossier op te starten.
Deze vragen maken ongeveer 30 % uit van het totaal aantal mensen dat op deze permanentie aanwezig is.
- De dienstverlening van de stedelijke sociale dienst overstijgt zijn opdrachten. De stedelijke sociale dienst is de plaats waar heel wat burgers terecht komen wanneer zij met vragen zitten of wanneer hun leven een ongunstige wending neemt: te moeilijk opgestelde documenten, hoge rekeningen, dreigende uithuiszetting,... Een correcte vraagdetectie en een adequate doorverwijzing maken dan ook onderdeel uit van de dienstverlening.
- De stad ondersteunt organisaties die werken rond het welzijn van kwetsbare groepen en rond armoede. Het reglement welzijnstoelagen en het projectenfonds kansarmoede, welzijn en achterstelling zorgen voor de middelen om hun acties en projecten mee te financieren. Zo wordt het inloopcentrum Den Durpel gesubsidieerd met twee halftijdse personeelsleden.
- De stad zet straathoekwerkers in om de allerzwaksten “vindplaatsgericht” te bereiken, onvoorwaardelijk te steunen en hen te begeleiden op verschillende levensdomeinen. Vanuit die methodiek geven de straathoekwerkers signalen naar het beleid en naar het werkveld.
- De doelgroepwerkers geven informatie op maat aan individuele burgers. Ze ondersteunen de doelgroepverenigingen en behartigen de belangen van de verschillende doelgroepen (senioren, personen met een handicap, niet-Belgen, vluchtelingen).
- De buurtstewards werken specifiek met en rond Roma. Het doel is enerzijds de achterstandspositie van de Roma te verbeteren, en anderzijds de overlast te verminderen. De buurtstewards ondernemen actie op maat van gezinnen en ondersteunen het CLB in de opvolging van spijbeldossiers.
- De buurtwerkers trachten via laagdrempelige initiatieven het sociaal weefsel in hun buurt te herstellen en versterken. Ze zijn klankbord en vertaler van wat leeft in de buurt, vaak ook van heel wat ongenoegen en van samenlevingsproblemen. Hun signalen zijn belangrijke instrumenten voor de gebiedsgerichte werking.
- Het Huis van het Kind groepeerde diverse diensten die werken rond opvoedingsondersteuning en is hierdoor dé plaats waar ouders met hun opvoedingsvragen terecht kunnen.
- OCMW en stad ondersteunen jaarlijks de organisatie van een actie op 17 oktober, Werelddag tegen armoede en uitsluiting.
- Voor mensen zonder papieren zal de stad de toegang tot hun minimale rechten waarborgen, met name recht op onderwijs voor kinderen en recht op dringende medische hulp.

c. Nieuwe acties

1. Niet alle gezinnen of personen in armoede zetten tijdig de stap naar het OCMW. Door sneller signalen te detecteren kunnen deze mensen aangesproken worden en **kan hulpverlening vanuit het OCMW aangeboden worden. Het huisbezoek** zal hier als voornaamste methodiek gebruikt worden.
Om deze personen en gezinnen te detecteren zullen samenwerkingsafspraken gemaakt worden met een aantal partners zoals de Sint-Niklase scholen, via de coördinerende directies, Kind en Gezin, via de regioverantwoordelijke, AZ Nikolaas, de sociale huisvestingsmaatschappijen, thuiszorgdiensten, rechtbanken (bv. anticiperen op armoede ten gevolge van nakend of uitgesproken faillissement).
Ook het 80-plusproject heeft als doel via huisbezoeken armoede en vereenzaming via 80-plussers te detecteren.
2. Stad en OCMW bouwen samen een **welzijnssite** uit in de Abingdonstraat. Deze welzijnssite zal meer worden dan enkel co-housing van de sociale dienst van het OCMW, de dienst Welzijn van het stadsbestuur en een aantal externe welzijnsdiensten. Deze verschillende werkingen zullen een breder publiek bereiken waardoor de dienstverlening van alle partners in deze site toegankelijker wordt voor alle gebruikers van de verschillende diensten.
Vooral het gezamenlijk onthaal van dit sociaal huis wordt een speerpunt in de toegankelijkheid. Dit algemeen onthaal zal ruimer werken dan enkel de instap voor de bestaande dienstverlening. Mensen zullen er met alle mogelijke vragen terecht kunnen, ook diegene die niet onmiddellijk gerelateerd zijn aan de diensten die in dit gebouw gehuisvest zijn (uitleg over allerlei documenten waar men vragen rond heeft, advies over diverse welzijnsaspecten,...).
In de communicatie rond de start van deze site zal dit dienstverleningsaanbod worden benadrukt.
3. OCMW en Stad starten een **structureel armoedeoverleg** op dat bestaat uit volgende onderdelen:
  - 2-maandelijkse stuurgroep armoedebeleid. Deze stuurgroep is samengesteld uit de verantwoordelijke schepenen en OCMW-voorzitter, ambtenaren van stad en OCMW
  - 3-maal per jaar een stuurgroepvergadering waar Polsslag wordt uitgenodigd
  - Jaarlijks zullen de schepenen voor Welzijn en de OCMW-voorzitter de verenigingen waar armen het woord nemen (Den Durpel, Welzijnschakels) uitnodigen voor een overleg.
  - Halfweg deze legislatuur wordt een symposium georganiseerd rond het stedelijk armoedebeleid waar zowel burgers als organisaties kunnen aan deelnemen.
4. Er worden in het kader van de diverse projectoproepen subsidies gezocht voor de **aanwerving van een ervaringsdeskundige in armoede**. Die zal als belangrijke taak hebben binnen de dienstverlening de drempels aan te duiden die voor personen in armoede de stap naar hulpverlening bemoeilijken.
5. De sociale dienst van het OCMW start een traject op vanuit **de Bind-Kracht methodiek**. Deze methodiek werd speciaal ontwikkeld voor hulpverlening aan mensen in armoede en zorgt voor een sterkere (h)erkenning van de persoon in armoede door de hulpverlener. Dit traject richt zich op twee pijlers: vorming en intervisie van de hulpverleners en organisatiestructuren.
6. Om de dienstverlening beter bekend te maken naar huidige en potentiële cliënten, zal het OCMW samen met een communicatiebureau een **extern communicatiebeleidsplan** uitwerken. Specifieke aandacht gaat hierbij naar de maatschappelijk kwetsbaren.
In dit plan zal ook opgenomen worden hoe digitale communicatie (nog beter) kan bijdragen tot de doelstellingen van de organisatie.

3. Activeringing op maat

Voor dit hoofdstuk verwijzen we ook naar het actieplan 'Sint-Niklaas aan het werk'. Verschillende acties van beide plannen zijn complementair, met het verschil dat de acties van het armoedeplan focussen op armoedebestrijding. Stad en OCMW engageren zich om zich in te spannen om de drempels naar de arbeidsmarkt (bv. op gebied van taal, mobiliteit, kinderopvang,...) weg te werken.

a. Cijfers – omgevingsanalyse

De jobratio lag in 2011 met 77 % hoger dan het Vlaams gemiddelde van 71 %. De verklaring hiervoor is de functie van Sint-Niklaas als centrumstad. Het gemiddelde van de centrumsteden was 95,50 %.

Op basis van het jaargemiddelde van 2011 telt Sint-Niklaas 35.557 werkenden op een beroepsbevolking van 46.204. Binnen deze groep zijn er 29.989 loontrekkenden.

Naast de beroepsbevolking zijn er 13.695 niet-beroepsactieven. De activiteitsgraad bedraagt 70,40 %. Dit is net iets lager dan het gemiddelde voor het Vlaams gewest (71 %). De werkzaamheidsgraad bedraagt slechts 64,90 % en is lager dan het Vlaams gemiddelde van 66,30 %. De werkloosheidsgraad van 7,80 % is vrij hoog; dit is bijna 2 % hoger dan het Vlaams gemiddelde van 6,60 %.

Het aantal niet-werkende werkzoekenden is in de periode 2000-2011 gestegen met ongeveer 20 %.

Waar het aandeel van de vrouwen bij de niet-werkende werkzoekenden in 2000 52,59 % bedroeg, is dit in 2011 gedaald tot 47,80 %. Dit is een algemene, vooral stedelijke, trend. Sint-Niklaas heeft ook een hoger aandeel niet-Belgen, jongeren onder de 25 jaar en 50-plussers in deze groep.

Een lage scholingsgraad en langdurige werkloosheid verhogen de kwetsbaarheid, vooral wanneer deze tegelijk voorkomen. Sint-Niklaas kent een relatief hoog aandeel laaggeschoolden (37,28 per 1.000 inwoners) en langdurig werklozen (28,7 per 1.000 inwoners) binnen de bevolking op arbeidsleeftijd (20–59 jaar). De laaggeschoolden (55,30 %) en langdurig werklozen (42,56 %) vormen een groot aandeel in de groep niet-werkende werkzoekenden.

In Sint-Niklaas valt het groter aandeel niet-Belgen op in de groep van niet-werkende werkzoekenden tegenover het Vlaams gemiddelde (18,13 % tegenover 16,54 %). Voor de groep niet-Belgen van origine ⁽³⁾ is dit aandeel 41,33 % in Sint-Niklaas tegenover 32,99 % in Vlaanderen.

b. Huidige acties

- Tewerkstellingsinitiatieven in het kader van art. 60 en art. 61 van de OCMW-wet zijn belangrijke activeringsinstrumenten. Door op te treden als werkgever of door werknemers ter beschikking te stellen van een derde werkgever/gebruiker krijgen leefloon- en bijstandsgerechtigden de mogelijkheid om werkervaring op te doen en in orde te geraken met de sociale zekerheid.

⁽⁴⁾ Niet-Belgen van origine zijn personen die nu wel Belg zijn, maar oorspronkelijk een andere nationaliteit hadden.

- Het OCMW biedt sociale en professionele activeringsbegeleiding aan als onderdeel van een integrale hulpverlening. Arbeidstrajectbegeleiding is erop gericht om de cliënt via een intensieve doelgerichte wijze te ondersteunen in zijn zoektocht naar een plaats op de reguliere of beschermde arbeidsmarkt. Dit traject wordt op maat van de cliënt uitgestippeld rekening houdend met zijn individuele beperkingen en mogelijkheden. Indien arbeid geen passend doelwit is, wordt via sociale activering gewerkt aan het volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving.
- Om de cliënten inzichten te laten verwerven in hun mogelijkheden en interesses en te komen tot een realistisch jobdoelwit, organiseert het OCMW groepsgerichte vormingen in de vorm van voortrajecten en opleidingstrajecten.
- Het OCMW is promotor van een werkervaringsproject. Zowel stad als OCMW bieden WEP-tewerkstellingsplaatsen aan.
- Het OCMW is promotor van een brugproject. Stad en OCMW bieden opleidingsplaatsen aan om jongeren uit het deeltijds onderwijs werkervaring te laten opdoen.
- Het OCMW bouwt een sociale werkplaats uit voor niet verzuilde doelgroepen in het kader van buurt economiediensten.
- De stad geeft structurele ondersteuning aan de sociale economie in de vorm van werkingssubsidies aan de verscheidene sociale economieprojecten en door opdrachten prioritair uit te besteden of toe te wijzen aan sociale economieprojecten.
- Stad en OCMW stellen stageplaatsen ter beschikking van kwetsbare doelgroepen.

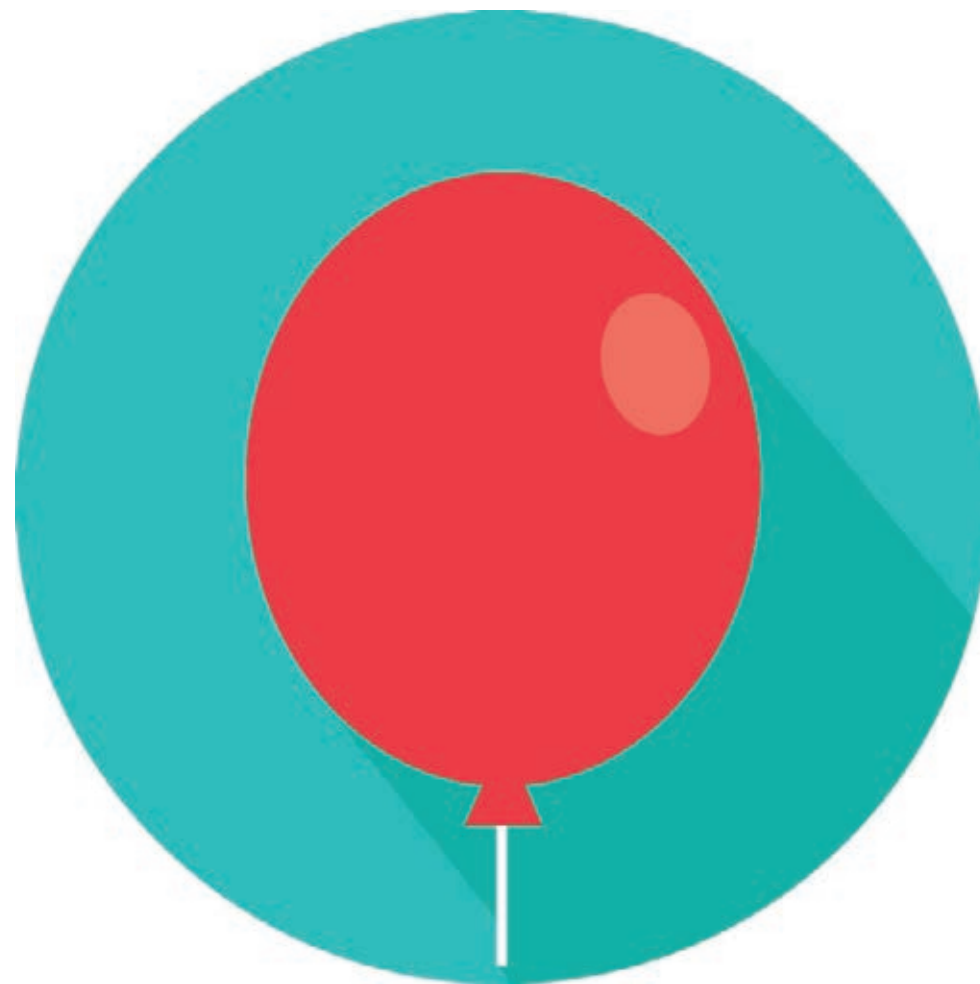
c. Nieuwe acties

1. Het OCMW richt een **opleidings- en oriëntatiecentrum** in om moeilijk toegankelijke doelgroepen te oriënteren naar activering. In dit opleidingscentrum worden mensen gescreend op hun eerder verworven competenties, niveau Nederlandse taalverwerving, leermogelijkheden, interesses,... Op basis van deze screening wordt een kwaliteitsvoller traject uitgewerkt. Het centrum organiseert tevens opleidingen en voortrajecten voor zwakkere doelgroepen.
2. Het OCMW biedt **jobcoaching** als hulp bij het vinden van werk in het reguliere arbeidscircuit. De jobcoach werkt samen met de cliënt een traject uit voor het vinden van werk. Hij neemt zelf contacten op met potentiële werkgevers, begeleidt de cliënt in zijn sollicitatieactiviteiten en gaat pro-actief werkgevers zoeken om kansen te bieden aan cliënten in een traject sociale tewerkstelling. Indien nodig wordt nog een tijdje begeleiding geboden bij de start van de tewerkstelling in een reguliere job. Daarnaast worden collectieve acties rond bv. informatie en sollicitatietraining voorzien.
3. De stad zal samen met de VDAB bedrijven op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid wijzen en hen stimuleren om **stages en werkplekken** aan te bieden aan leerlingen van deeltijds, technisch en beroepssecundair en buitengewoon secundair onderwijs.

⁽⁵⁾ Een verzuilde organisatie richt zich tot één bepaalde doelgroep. Een niet verzuilde staat open voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, omwille van fysieke, psychische, mentale of psychiatrische problematiek.

4. De stad zal in samenspraak met de VDAB het initiatief nemen om een aantal bedrijven (en eventueel ook onderwijsinstellingen) rond de tafel te brengen om een **netwerk rond jeugdwerkloosheid** te vormen met als bedoeling:
  - het uitwisselen van ervaringen en ideeën (bv. met getuigenissen van een jongere en van een bedrijfsleider en discussie)
  - het informeren rond maatregelen van de VDAB voor de bedrijven
  - het informeren rond maatregelen vanuit (deeltijds) onderwijs voor de bedrijven
  - het oproepen van bedrijven om werk te maken van stageplaatsen.
5. De stad richt een **nieuw kinderdagverblijf** op en stelt prioritair een aantal kinderopvangplaatsen ter beschikking voor mensen in een opleidingstraject.
6. De stad zal, in navolging van het OCMW, binnen het HR-beleid **een diversiteitsbeleid** uitwerken. Dit proces wordt begeleid door het RESOC.
7. Stad en OCMW nemen een actieve rol op in het kader van de **diensteneconomie** en creëren hierdoor tewerkstellingsplaatsen voor kwetsbare doelgroepen (in sectoren als monumentenzorg, stadsverfraaiing,...).
8. De regierol voor de sociale economie is in handen van Interwaas. Sint-Niklaas is verzekerd van een jaarlijks trekkingsrecht van 25.000 EUR voor subsidiëring van lokale sociale economieprojecten. Interwaas zal jaarlijks minimum 10.000 EUR preferentieel aanwenden voor experimenten in de sociale economie en zal minimaal één netwerkevenement organiseren.
9. Stad, OCMW en VDAB ondertekenen een overeenkomst om de samenwerking voor een **inclusief lokaal arbeidsmarkt-, werkgelegenheids- en welzijnsbeleid** te versterken. Het thema jeugdwerkloosheid en de oprichting van een maatwerkafdeling staan bovenaan op de agenda.
10. De stad en het OCMW nemen een actieve rol op om het aantal **arbeidszorgplaatsen** uit te breiden, vraag en aanbod in kaart te brengen en op elkaar af te stemmen.
11. De stad zet middelen in om drempels weg te werken: **1 jaar gratis fiets** voor wie terug aan het werk gaat. Het OCMW doet dit reeds voor eigen cliënteel. De stad bekijkt gelijkaardige mogelijkheden voor mensen die via de VDAB in een traject zitten.
12. De stad sensibiliseert rond **discriminatie op de arbeidsmarkt**, in samenwerking met RESOC.
13. In het kader van het wegwerken van de drempels naar de arbeidsmarkt maakt de stad een taalbeleidsplan op waarin ze het aanbod Nederlandse taalopleidingen inventariseert en een oplossing zoekt voor de hiaten.

4. Kinderarmoede bestrijden

Vanuit ontwikkelingspsychologisch perspectief zijn de eerste levensjaren van een kind cruciaal voor de ontwikkeling. Studies tonen aan dat hoe vroeger een kind een stimulerende omgeving krijgt aangeboden, hoe meer de cognitieve vaardigheden van het kind worden aangescherpt. Met andere woorden: de leeftijd waarop het kind wordt geconfronteerd met armoede, is doorslaggevend: hoe jonger het kind, hoe groter de impact. ⁽⁶⁾

Op gebied van hersenontwikkeling (sociale omgangsvormen, taal en emotiecontrole) gebeurt de belangrijkste ontwikkeling vóór de leeftijd van 3 jaar.

Hoe sneller men de gevolgen van armoede bij jonge kinderen aanpakt, hoe beperkter de impact op het latere leven, hoe hoger de ontwikkelingskansen en hoe meer kans de kinderen hebben om de armoedespiraal te doorbreken.

Een beleid voeren rond kinderarmoede impliceert uiteraard dat gefocust wordt op de gezinnen waar de kinderen in armoede leven, en niet uitsluitend op de kinderen zelf.

a. Cijfers – omgevingsanalyse

Sint-Niklaas scoort hoog op alle indicatoren van de kinderarmoedebarmometer. Dit instrument werd ontwikkeld door de Vlaamse regering en is samengesteld uit 7 indicatoren ⁽⁷⁾:

1. het aantal personen met voorkeursregeling in de ziekteverzekering van 0 tot en met 4 jaar ten opzichte van het aantal inwoners van 0 tot en met 4 jaar = 13,12 %
2. het aantal eenoudergezinnen met kinderen van 0 tot en met 3 jaar ten opzichte van het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 3 jaar = 9,42 %
3. de kansarmoede-index van Kind en Gezin = 14,03 %
4. de onderwijs kansarmoede indicator voor het kleuteronderwijs ⁽⁸⁾ = 115,41 %
5. het aantal begunstigden van het leefloon (categorie gezinslast) samengeteld met het aantal begunstigden equivalent-leefloon (categorie gezinslast) ten opzichte van het aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 17 jaar = 2,91 %
6. het aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 2 jaar waarbij de referentiepersoon in het huishouden en, indien aanwezig, diens partner niet werken ten opzichte van het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 2 jaar = 14,61 %
7. het aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 3 jaar waarbij één of beide ouders niet de EU-nationaliteit bezitten ten opzichte van het totaal aantal huishoudens met kinderen van 0 tot en met 3 jaar = 13,80 %.

- In Sint-Niklaas behoort het aandeel niet-Belgen bij geboorte tot de hoogste van Oost-Vlaanderen. Die niet-Belgen komen bovendien vooral uit niet-EU-landen, in hoofdzaak uit Marokko en Turkije. Het armoederisicopercentage ligt volgens de Vlaamse Armoedemonitor in Vlaanderen liefst 5 keer zo hoog voor een niet-EU-burger als voor een EU-burger ⁽⁹⁾.
- Het aandeel geboorten in kansarme gezinnen behoort tot de hoogste van Oost-Vlaanderen.
- 4,49% van alle gezinnen in Sint-Niklaas zijn éénoudergezinnen. Dit aandeel is iets hoger dan het gemiddeld aandeel in de provincie Oost-Vlaanderen.
- Het percentage 0- tot en met 19-jarigen die in een gezin wonen dat recht heeft op een voorkeursregeling in de ziekteverzekering (een indicator voor gezinnen met een laag inkomen) behoort tot de hoogste van Oost-Vlaanderen.

⁽⁶⁾ Geerts, A., Dierickx, D., Vandevoort, L. (2012), Elk kind telt, Vlaamse overheid

⁽⁷⁾ <http://aps.vlaanderen.be/lokaal/kinderarmoede/kinderarmoede.html>

⁽⁸⁾ Teller: de onderwijs kansarmoede-indicator volgens woonplaats van de leerling voor het kleuteronderwijs vermenigvuldigd met het aantal leerlingen in het kleuteronderwijs volgens woonplaats van de leerling; Noemer: het aantal leerlingen voor het kleuteronderwijs volgens woonplaats van de leerling.

⁽⁹⁾ Vlaamse Armoedemonitor 2013 (2013): Studiedienst van de Vlaamse Regering, Brussel.

- Op de onderwijs kansarmoede-indicator scoort Sint-Niklaas duidelijk hoger dan het Vlaams Gewest:
  - de gezinstaal is niet Nederlands: Sint-Niklaas (18,66%) versus Vlaams Gewest (17,62%).
  - het diploma van moeder is maximaal lager secundair: Sint-Niklaas (26,5%) versus Vlaams Gewest (20,25%).
  - de leerling woont in een buurt met veel leerlingen met minimum 2 jaar schoolse vertraging ⁽¹⁰⁾: Sint-Niklaas (41,42%) versus Vlaams Gewest (26,82%).
  - de leerling komt in aanmerking voor een schooltoelage en heeft deze aangevraagd: Sint-Niklaas (29,48%) versus Vlaams Gewest (19,37%).
- Op de synthesesmaat voor (kans)armoede bij kinderen scoort Sint-Niklaas bijna de helft slechter dan het Vlaamse gemiddelde: (kans)armoede bij kinderen komt 48% meer voor in Sint-Niklaas dan in het Vlaams Gewest.

Deze cijfers schetsen de context, maar doen uiteraard geen uitspraken over hoe er opgevoed wordt in kansarme gezinnen. Alle ouders willen het beste voor hun kinderen.

b. Huidige acties

Financiële steun aan kinderen en gezinnen

Het OCMW ondersteunt gezinnen en hun kinderen op verschillende domeinen:

- onderwijsondersteuning, bv. tussenkomst in de niet verplichte schoolkosten (bosklassen), bijlessen, huistaakbegeleiding, schooltoelage voor cliënten die niet kinderbijslaggerechtigd zijn, ...
- psychosociale ondersteuning van het kind of de ouders, bv. bij trauma's, stress, herstellen van de familiale banden, opsporen leerstoornissen, ...
- paramedische ondersteuning, bv. financiële ondersteuning bij audioloog, ergo, kine, logopedie, ...
- aankoop van pedagogisch materiaal en spellen.
- vrijetijdsactiviteiten: bv. tickets voor Sint in de Piste, filmtickets, Sterabonnement, jaarlijkse vakantievergoeding, speelpleinwerking, vakanties, daguitstappen voor gezinnen.
- rituelen op weg naar de (jong)volwassenheid, bv. lentefeest, ...

Het stadsbestuur ondersteunt o.m. door:

- de pleegzorgpremie (installatiepremie en verzorgingstoelage)
- de verzorgingstoelage
- de kansenas.

Gezondheid, ontwikkeling en opvoeding

De Huizen van het Kind en de opvoedingswinkels zijn een krachtig instrument in de strijd tegen kinderarmoede. Ze zijn toegankelijk voor alle gezinnen en bijgevolg niet stigmatiserend.

Het Huis van het Kind zal de drempel van het algemeen aanbod voldoende laag houden voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen en indien nodig extra inspanningen doen op maat van deze doelgroep. Het aanbod bestaat uit

- een consultatiebureau voor het jonge kind
- Speelhuis Huppel: spel- en ontmoetingsmoment voor ouders met kinderen tot 4 jaar
- Een speltheek
- Een opvoedingswinkel (onthaal), spreekuur voor ouders, infoavonden, INLOOPteam, groepswork voor ouders met schoolgaande kinderen
- Projecten in het onderwijs: LIFT en Traject op school, STOP4-7, TRAJECT8-12 en Time Out.

Kinderopvang

De stedelijke kinderopvang (3 kinderdagverblijven, 1 dienst voor onthaalouders en 1 dienst voor buitenschoolse opvang) voert een doelgroepenbeleid; uit de cijfers blijkt dat meer dan 25 % van de kinderen in de dagopvang uit de doelgroepen afkomstig is. Het aantal gezinnen in de buitenschoolse opvang dat aanspraak maakt op het sociaal tarief steeg tussen 2011 en 2013 met 20 %.

Gelijke kansen op school

De kinderarmoede in Vlaanderen blijft toenemen. De Armoedebaarometer 2013 geeft aan dat in Vlaanderen 9,7 % van de kinderen in een kansarm gezin wordt geboren. Ook op school is dat een harde realiteit. Sommige kinderen komen naar school met een lege maag en zonder brooddoos, hebben geen warme winterjas of nemen omwille van de kostprijs niet deel aan een uitstap. Kwetsbare kinderen lopen bovendien een hoger risico op leerachterstand, zittenblijven of oriëntatie naar het buitengewoon onderwijs. Scholen worden met onbetaalde facturen geconfronteerd. Ze proberen de ergste noden op te vangen, maar staan vaak machteloos. Arme ouders knokken om de eindjes aan elkaar te knopen, worstelen met een gevoel van schaamte en voelen zich vaak niet begrepen. De Vlaamse Onderwijsraad heeft de problematiek verkend in het basisonderwijs en adviseert de overheid om ten volle in te zetten op de bestrijding van kinderarmoede.

Via het schoolparticipatiefonds trachten we financiële drempels weg te nemen. Dure opleidingen in het secundair kunnen een drempel zijn voor sommige ouders. Wanneer leerlingen een andere studierichting moeten volgen omdat hun eerste keuze te duur is kan dit vanwege het gebrek aan interesse leiden tot ongekwalificeerde uitstroom.

Kinderarmoede meehelpen bestrijden is dus een belangrijke opdracht voor het flankerend onderwijsbeleid. Binnen het Lokaal Overlegplatform speelt het flankerend onderwijsbeleid actief haar rol door onder meer in het dagelijks bestuur, de algemene vergadering en werkgroepen zoals Kostenbeheer en Kleuterparticipatie te participeren. Binnen het flankerend onderwijsbeleid worden ook de brugfiguren ingezet om de brug te slaan tussen kinderen, ouders en de school om de ontwikkelingskansen van kinderen en de draagkracht van ouders te verhogen.

Om jongeren uit het deeltijds onderwijs de kans te geven gedurende hun opleiding arbeidservaring op te doen organiseert het OCMW in samenwerking met partners het brugproject.

In het Time Out-project worden jongeren begeleid bij wie het op school moeilijk gaat. Als oplossingen op school niet werken en de moeilijkheden te groot kunnen worden, dan kan de school een time out vragen. De begeleiders zijn mensen van buiten de school. Via dit project werkt de stad mee aan het indammen van de ongekwalificeerde uitstroom. Jongeren die in het secundair onderwijs geen diploma behalen, vinden erg moeilijk een job.

Huistaakbegeleiding

Huiswerk is een grote oorzaak van ongelijkheid tussen kinderen. Er is een hoge nood aan extra individuele studiebegeleiding. Omdat er in Sint-Niklaas heel wat vrijwilligers actief zijn in initiatieven van studiebegeleiding voorziet de stad in een financiële en inhoudelijke ondersteuning. Hiervoor heeft de stad het Platform voor Sint-Niklase studiebegeleidingsinitiatieven opgericht en een subsidiereglement voor studiebegeleidingsinitiatieven opgesteld. Het platform bestaat uit lokale studiebegeleidingsinitiatieven, de stad en KaHo Sint-Lieven, die als onderwijsexpert het Platform begeleidt. Met het platform wil de stad de studiebegeleidingsinitiatieven meer herkenbaarheid geven, de kwaliteit van het aanbod bewaken en de netwerking en samenwerking stimuleren, door uitwisseling van informatie, ervaring en expertise.

c. Nieuwe acties

Kinderarmoede integraal aanpakken

1. Stad en OCMW duiden een lokale **coördinator kinderarmoede** aan die, ondersteund vanuit een Vlaams leernetwerk, het lokale beleid coördineert en mee uitbouwt.
2. Het subsidiebedrag van 115.000 EUR dat Vlaams Minister voor Armoedebestrijding Ingrid Lieten in de periode 2014-2019 jaarlijks ter beschikking stelt, zal o.a. gebruikt worden voor het **aanstellen van 2 deskundigen** die de brug slaan tussen de noden van ouders met kinderen (0-3 jaar) en het aanbod van diensten. De deskundigen zullen ingeschakeld worden wanneer de partners (diensten kinderopvang, de scholen, sociale tewerkstellingsprojecten,...) vermoeden dat een gezin ondersteuning nodig heeft op één of meer dimensies van kinderwelzijn én dat de ouders zelf niet over de nodige competenties beschikken om daar zelf aan te werken. De vijf dimensies van kinderwelzijn waarnaar de deskundigen zullen doorverwijzen zijn ⁽¹¹⁾:
  - materieel welzijn
  - huisvesting en leefomgeving
  - opvoeding en onderwijs
  - gezondheid
  - subjectief welbevinden

De deskundigen zullen prioritair inzetten op toeleiding naar reguliere hulpverlening als hefboom voor de verschillende dimensies binnen de kinderarmoede. Het hoofddoel van hun werking moet het doorverwijzen zijn van kansarme gezinnen zodat zij dit uitgebreid netwerk leren gebruiken.

De eerste deskundige werkt naar risicogezinnen met kinderen in de leeftijdsgroep 0 tot 2,5 jaar, de tweede deskundige werkt naar risicogezinnen met kinderen die starten in de peuterklas in scholen met het hoogst aantal indicatorleerlingen.

3. Er werd tevens ingetekend op de projectoproep 'Kinderen eerst' van staatssecretaris voor maatschappelijke integratie Maggie De Block. Deze projectaanvraag houdt de hervorming in van de werkgroep kostenbeheer van het LOP tot een **overlegplatform kinderarmoede**. Er worden eveneens middelen gevraagd voor het aanstellen van een 0,5 VTE ervaringsdeskundige voor een periode van 1,5 jaar.

Gezondheid, ontwikkeling en opvoeding stimuleren

4. Het OCMW werkt een aanbod begeleid zelfstandig wonen uit voor **niet begeleide minderjarige vreemdelingen** die zelfstandig wonen in Sint-Niklaas.
5. De structurele subsidies van Minister Lieten (zie hoger) zullen ook worden aangewend voor het **perinataal ondersteunen van kansarme ouders**. Een kind krijgen is een ingrijpende gebeurtenis voor elke ouder; bij maatschappelijk kwetsbare ouders spelen er vaak nog andere factoren dan enkel de komst van een baby. Vanuit het wijkgezondheidscentrum De Vlier zullen er (groeps)trajecten uitgewerkt worden voor maatschappelijk kwetsbare ouders.
6. De subsidies zullen verder ook worden gebruikt voor het voorzien van aangepaste, **gezonde voeding voor baby's en peuters in kansarmoede**. Ouders kunnen door omstandigheden in een situatie terecht komen waardoor ze tijdelijk niet kunnen voorzien in gepaste voeding voor hun baby. Samen met het OCMW, de Springplank, Kind en Gezin zal gezocht worden hoe we die voeding binnen het bereik kunnen brengen van ouders.

⁽¹¹⁾ De Uit: Geerts, A., Dierckx, D. & Vandevort, L. (2012). Elk kind telt. Informatie en inspiratie voor lokale actoren in hun strijd tegen armoede.

- De **ontmoetingskansen voor generatiekansarme gezinnen** worden uitgebreid, om de overgang naar de kleuterscholen te vergemakkelijken en schoolachterstand te verminderen. Speelhuis Huppel, een speel –en ontmoetingsplaats voor kinderen van 0-5 jaar en hun ouders, wordt uitgebreid. Er wordt het initiatief genomen voor de oprichting van een peuterspeelzaal.

Kinderopvang voor elk kind

De stedelijke kinderopvang is erkend en gesubsidieerd, wat betekent dat deze moet voldoen aan de decretale verplichtingen inzake doelgroepenbeleid: onvoorwaardelijk voorrang aan werkende ouders, en daarna aan ouders met een laag inkomen, alleenstaande ouders, gezinnen met verminderde draagkracht.

- Omdat we merken dat kinderopvang de ontwikkelingskansen aanzienlijk verhoogt maar heel wat (kansarme) ouders uit de boot vallen, terwijl vooral in het kader van activering kinderopvang een belangrijke randvoorwaarde is, plannen we een **vierde kinderdagverblijf**, waar een 10-tal plaatsen voorbehouden worden voor deelnemers aan opleidingsinitiatieven. Verder streven we een gezonde sociale mix na en proberen we ook zelfstandige initiatieven te stimuleren om inkomensgerelateerd te werken. De buitenschoolse opvang spitst zich door de grote vraag en het beperkte aanbod noodgedwongen op de kleinste kinderen toe, vooral tijdens de vakantieperiodes. Hier wordt dan ook met inschrijvingen gewerkt. Tijdens het schooljaar lukt het meestal wel om, in samenspraak met de scholen, voor kansarme gezinnen opvang in het kader van activering te voorzien.

Gelijke kansen op school

- In 2013 werd het pilootproject **kansenpas** opgestart. Het is de bedoeling het schoolparticipatiefonds zo om te vormen dat ouders met een kansenpas van een rechtstreekse **korting op de schoolfactuur** kunnen genieten. Er is een extra budget voorzien van 15.000 EUR. Voor het secundair onderwijs ligt het werken met een kansenpas moeilijker omdat er veel leerlingen buiten Sint-Niklaas wonen. We zullen bekijken of deze vraag binnen Interwaas aan bod kan komen. Bij de omvorming zullen we ook bekijken hoe we kunnen omgaan met de onbetaalde schoolfacturen van kinderen zonder papieren.
- De **samenwerking** tussen de **sociale dienst van het OCMW** en de **onderwijssector** zal versterkt worden op cliëntniveau.
- Om zoveel mogelijk nieuw beleid te kunnen ontwikkelen tekent het OCMW en/of het stadsbestuur in op de Oproep Nationale Loterij (looptijd 1 jaar). In de projectaanvraag werd het aanstellen van een **schoolopbouwwerker secundair onderwijs opgenomen**, die onder meer zal focussen op het thema kosten- en budgetbeheer voor de leerlingen in het secundair onderwijs en voor schoolverlaters.
- De stad stimuleert scholen uit het basis-, secundair en bijzonder onderwijs om zelf initiatieven te nemen om **studiebegeleiding** op school te organiseren.
- Met het oog op het **wegwerken van de digitale kloof**, voorziet de stad studieplaatsen in publieke ruimtes met toegang tot het internet.
- Het OCMW werkt een **vormingsproject uit voor minderjarige moeders**. Dit vormingsaanbod wil tegemoet komen aan het ontbreken van vorming doordat deze moeders niet meer passen in het klassieke schoolsysteem. In dit vormingspakket zal o.a. de problematiek van deelname van kleuters aan het onderwijs opgenomen worden.
- Het OCMW onderzoekt de mogelijkheid om de **voorwaarden voor een inschakelingsuitkering te integreren in het lessenpakket** om op die manier minderjarige leerlingen uit het deeltijds onderwijs en BSO voor te bereiden.
- Het OCMW **breidt het Brugproject** uit door een voortraject te organiseren in samenwerking met vzw Den Azalee.

5. Huisvesting en basisenergie garanderen

a. Cijfers: omgevingsanalyse

In Sint-Niklaas is meer dan 1/3 van de huishoudens geen eigenaar van zijn woning.

De woonquote geeft weer hoeveel de huishoudens spenderen aan wonen in verhouding tot hun inkomen. Gemiddeld hebben 20,8 % van de huishoudens een woonquote die hoger is dan 30 % van hun inkomen. Er is echter een groot verschil tussen eigenaars en huurders, waarbij respectievelijk 11,4 en 52,7% een woonquote van meer dan 30 % heeft. 13,3 % van de huurders heeft moeilijkheden om de huur te betalen.

Iets meer dan 6 % van de Sint-Niklase huishoudens woont in een sociale huurwoning. Eind 2013 werden in totaal 1.801 woningen verhuurd onder het sociaal huurstelsel. Het bindend sociaal objectief bepaalt het aantal nog te realiseren sociale huurwoningen tot 2020. Voor Sint-Niklaas bedraagt dit objectief 496 sociale huurwoningen; eind 2011 waren hiervan reeds 101 woningen gerealiseerd.

In 2013 waren er 97 panden opgenomen in de inventaris van ongeschikt/onbewoonbare woningen.

In 2013 was bij het vredegerecht tegen 193 huurders een gerechtelijke uithuiszetting gevorderd wegens huurachterstal. De Woonwinkel en het OCMW contacteerden resp. 161 en 32 huurders om de uithuiszetting te vermijden. Het aantal dossiers in het kader van huurachterstal is de laatste jaren toegenomen.

Het OCMW heeft in 2013 aan 52 personen een schriftelijke huurgarantie gegeven voor huurders die zelf niet de middelen hadden om een huurwaarborg te betalen.

Klanten die door hun commerciële energieleverancier worden opgezegd en geen andere leverancier vinden, komen bij hun distributienetbeheerder terecht die dan als sociale leverancier optreedt. De sociale leverancier zal budgetmeters gas en elektriciteit plaatsen.

In Sint-Niklaas zijn er 1,9 % huishoudens met een budgetmeter voor elektriciteit en 1,2 % huishoudens met een budgetmeter voor aardgas.

Enkel na consultatie van de Lokale Adviescommissie kan de toevoer van elektriciteit, aardgas of water afgesloten worden. In 2013 werden 1.014 dossiers ingediend bij het LAC om elektriciteit, gas of water op een bepaald adres af te sluiten.

Op 31-12-2013 had het Sociaal Verhuurkantoor te Sint-Niklaas 152 woningen in beheer. Daarnaast beheren het SVK nog woningen te Beveren, Sint-Gillis-Waas en Kruibeke.

b. Huidige acties

- **Contractuele waarborg:** het OCMW levert een huurgarantie af wanneer huurders zelf de waarborg niet kunnen betalen. Deze borg biedt de maximale dekking en kan aangewend worden voor huurschade én huurachterstal.
- Voor personen die een installatiepremie ontvangen van het OCMW wordt de **Vlaamse tegemoetkoming in de huurprijs** aangevraagd.
- **Vermijden van uithuiszetting:** Huurders van sociale huisvestingsmaatschappijen die het risico lopen op een uithuiszetting, worden vanuit de Woonwinkel opgevolgd. Hiertoe werd een afsprakenkader opgemaakt met de sociale huisvestingsmaatschappijen. Het OCMW wordt op de hoogte gebracht wanneer voor de vrederechter een procedure ingeleid wordt tegen huurders of een vordering tot gerechtelijke uithuiszetting vanwege huurachterstal ingezet wordt.

- Het OCMW beschikt over **3 noodwoningen**, die kunnen toegewezen worden aan personen of gezinnen in crisissituaties van materiële, sociale of gerechtelijke aard. De Woonwinkel begeleidt de bewoners naar een nieuwe woning of naar herhuisvesting.
- Het OCMW heeft ook **2 transitwoningen**, waar bewoners uit de residentiële opvang terecht kunnen als overgang naar huisvesting op de reguliere woonmarkt. Het CAW zorgt voor de woonbegeleiding, in het kader van een samenwerkingsovereenkomst.
- Personen zonder domicilie die niet beschikken over een eigen huisvesting, en geen gewoon of referentieadres bij een privaatpersoon kunnen bekomen, kunnen een **referentieadres bij het OCMW** aanvragen. De Woonwinkel begeleidt deze mensen naar herhuisvesting.
- De Woonwinkel contacteert en begeleidt gezinnen die via een besluit **ongeschikt- en/of onbewoonbare woning** recht hebben op een tegemoetkoming in de huurprijs van de Vlaamse overheid of voorrang hebben bij een sociale huisvestingsmaatschappij.
- De sociale leverancier kan aan de Lokale Adviescommissie voor Gas, Water en Elektriciteit (LAC) de toestemming vragen om de **levering van energie bij klanten**, die schulden hebben opgebouwd, af te sluiten. Het OCMW zet met huisbezoeken en aanklampend werken de nodige stappen om **afsluiting te voorkomen**.
- **Leegstaande woningen** worden geïnventariseerd; na 1 jaar wordt de eigenaar belast. Op die manier worden eigenaars gestimuleerd om hun woning te verhuren en/of te renoveren. Om **verkrotting** tegen te gaan worden geregeld preventieve controles uitgevoerd.
- Het OCMW kent de **verwarmingstoelage** toe als financiële tussenkomst in de factuur van stookolie (en enkele andere fossiele brandstoffen).
- Om te vermijden dat mensen in de winter dreigen zonder verwarming vallen, voorzagt de Vlaamse Regering een **“minimale levering gas”**. Deze wordt toegerekend door het OCMW.
- In de gebouwen van het OCMW is een **oplaadterminal** voorzien voor **budgetmeters** aardgas en elektriciteit.
- Het project **Energiesnoei** richt zich vooral naar sociaal zwakke groepen in de samenleving en mensen met een laag inkomen en probeert eigenaars er ook van te overtuigen om hun huurwoningen energiezuiniger te maken (via een sociaal dakisolatieproject).
- Jaarlijks wordt een groep **“Energiejagers”** opgestart en begeleid door het OCMW.
- De stad ondersteunt de SNMH met een **jaarlijkse premie voor dakisolatie** om het bestaande patrimonium energiezuiniger te maken zodat hun huurders een lagere energiefactuur ontvangen.
- Bijzondere doelgroepen die energiebesparende investeringen in hun woning doen kunnen een **renteloze energielening** aangaan bij het Fonds ter Reductie van de Energiekost.
- Huurders die een woning huren via het SVK en die geen recht hebben op een tegemoetkoming in de huurprijs van de Vlaamse overheid, ontvangen van de stad een **sociale verhuursubsidie**.
- Onder impuls van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen, de stedelijke huisvestingsdienst en het Meldpunt discriminatie tekende de huisvestingssector op 23 november 2011 een **gelijke behandelingsprotocol**, waarvan de naleving actief wordt opgevolgd.

c. Nieuwe acties

De Woonwinkel als actor in het woonbeleid

1. De Woonwinkel wordt versterkt met een voltijds medewerker, waardoor tijd vrijkomt om de kerntaken aan te pakken.

De Woonwinkel als actor in het energiebeleid

2. Stad en OCMW duiden een energieverantwoordelijke aan die binnen de Woonwinkel gezinnen begeleidt die energiebesparende maatregelen nemen, en hierbij de best passende premies zoekt.
Gezinnen met een chronisch energieprobleem krijgen het aanbod om een begeleiding rond energiebesparende maatregelen te aanvaarden, en een trajectvoorstel om te komen tot een structurele oplossing.
De sociale huisvestingssector wordt gestimuleerd om energiebesparende maatregelen te implementeren. Vzw den Azalee kan instaan voor de uitvoering.

Persoonlijk energietrajectplan (PEP)

3. Vzw Epa (Energieprojecten Azalee) stuurt energiespecialisten uit die gezinnen met regelmatige huisbezoeken (beter) leren omgaan met energie.
Acties: energiescan(s), opvolging energieverbruik, nazicht toestellen en installaties, toepassen van energiebesparende maatregelen, aanvragen van premies, aanbrengen dakisolatie,...
- Het doel is een verandering van de houding van de gebruiker tegenover energie. De PEP's worden aangeboden aan de deelnemers van de jaarlijkse 'energiejacht'.

Meldpunt basiscomfort

4. Hulpverleners die tijdens huisbezoeken vaststellen dat de veiligheid van de bewoners in gevaar is of dat er energiebesparende ingrepen in een woning noodzakelijk zijn, melden dit bij een meldpunt 'basiscomfort' in de Woonwinkel.
Het meldpunt contacteert de verantwoordelijke voor de aanpassing en bezorgt een voorstel tot herstelling. De nodige herstellingen/verbeteringen kunnen – na opmaak van een bestek – uitgevoerd worden door den Azalee. De nadruk ligt op basisherstellingen.

Sociale huisvesting

5. De regelgeving met betrekking tot versnelde toewijzing in het kaderbesluit sociale huur is uitgebreid naar meerdere maatschappelijk kwetsbare doelgroepen. De stad neemt initiatief om afspraken hieromtrent te maken met de sociale huisvestingsmaatschappij en de bevoegde welzijnsorganisaties. Dit wordt jaarlijks geëvalueerd met de betrokken partijen.

Uitbreiding van de werking Transitwoningen

6. Het aanbod van transitwoningen (ook voor alleenstaanden) wordt, in samenwerking met het CAW, verhoogd.

Rollend huurwaarborgfonds

7. Wanneer de eigenaar niet bereid is de contractuele waarborg te aanvaarden of wanneer de vraag op zich een aanleiding zou zijn om de woning niet te verhuren, wordt het huurwaarborgfonds aangewend.

Sociaal objectief

8. Om het sociaal objectief voor koop- en huurwoningen te realiseren én om de wachtlijst (inschrijvingsregister) terug te dringen zal er geen vertraging mogen optreden op de sociale bouwactiviteiten en zullen de verschillende mogelijkheden om bouwgronden te verwerven, gefaciliteerd worden.

Kwaliteitsvol wonen realiseren voor iedereen

9. De Woonwinkel start een project om private huurwoningen die verlaten worden en waarvan de huurder naar een nieuwbouw sociale woning verhuist, preventief te screenen op woningkwaliteit. Dit project biedt zowel voordelen voor de verhuurders (ondersteuning door de Woonwinkel) als voor de huurder, die de garantie krijgt dat hij in een kwaliteitsvolle woning gaat wonen. Om verhuurders te stimuleren om in dit project te stappen, wordt het conformiteitsattest aan de verhuurders gratis door de stad verstrekt.

6. Gezond leven bevorderen

a. Cijfers: omgevingsanalyse

Personen die aan een aantal voorwaarden voldoen, onder meer op vlak van inkomen, hebben recht op een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering. Zij betalen een lagere persoonlijke bijdrage in de ziektekosten. Begin 2011 telde Sint-Niklaas 11.619 personen met een voorkeursbehandeling in de ziekteverzekering (ongeveer 16 % van de inwoners). Dit ligt hoger dan het Vlaams gemiddelde (ongeveer 12,5 %).

Het aantal gerechtigden op een integratie- of een inkomensvervangende tegemoetkoming in Sint-Niklaas is hoger dan het Oost-Vlaamse gemiddelde (respectievelijk 20,24 en 12,06 %).

In 2012 werden er voor 197 gezinnen betalingen gedaan in het kader van dringende medische hulpverlening aan personen zonder een geldig verblijfsstatuut. Dit is een stijging van 22% ten opzichte van de 161 gezinnen in 2011.

b. Huidige acties

- Stad en OCMW werken als Gezonde Gemeente jaarlijks samen een planning rond ziektepreventie en gezondheidspromotie uit. Het doel hiervan is de realisatie van de **7 Vlaamse gezondheidsdoelstellingen**, op maat van de doelgroepen: promotie van voeding en beweging, borstkankeropsporing, geestelijke gezondheid en gezond binnenmilieu, tabaks-, alcohol- en drugspreventie, vaccinatiepreventie en valpreventie. Bij het opzetten van acties wordt extra aandacht geschonken aan doelgroepen als etnisch-culturele minderheden, personen met een beperking, senioren en kansarmen. Kansarmen worden bereikt via verenigingen waar armen het woord nemen, wijkgezondheidscentrum De Vlier en het OCMW. Ook de Huisartsenkring en de apothekers worden in kennis gesteld van de preventieve acties.
- Het OCMW werkt mee aan de bescherming van een gezond leefmilieu door de oprichting van **vzw Den Azalee**. Het kringloopcentrum zorgt met zijn verschillende ateliers en de kringwinkel mee voor het verkleinen van de afvalberg.
- Het OCMW kan iemand met zeer beperkte bestaansmiddelen of om specifieke sociale redenen een **“restaurantpas”** geven. Hiermee kan men in het sociaal restaurant De Variant eten aan een extra voordelig tarief.
- Het OCMW voorziet een financiële tussenkomst in enkele **medische kosten** voor personen met een laag inkomen, bv. voor een bril, een tandprothese, een hoorapparaten, hospitalisatiefacturen, ...
- De stad zet in de **geestelijke gezondheidszorg** vooral in op preventie en op groepsaanpak, om de druk op de wachtlijsten te verlichten, met projecten als ACT, assertiviteitstraining met JAC, groep depressie bij ouderen, ...
- De stad organiseert in samenwerking met het OCMW en andere partners een **Medisch Sociaal Contactpunt** voor chronische druggebruikers.
- Bij personen zonder wettig verblijfsstatuut worden de **dringende medische kosten** ten laste genomen. Inwoners van Sint-Niklaas, zonder wettig verblijfsstatuut, krijgen een medische identificatiekaart.

c. Nieuwe acties

Gezondheidsprojecten

1. De stad biedt inhoudelijke en logistieke ondersteuning aan **Wijkgezondheidscentrum De Vlier** rond tabakspreventie, promotie van griepvaccinatie, geestelijke gezondheid en borstkankeropsparing. Om De Vlier een meer structurele ondersteuning te geven, wordt een specifieke toelage voorzien voor projecten rond voeding en beweging en begeleiding van zwangerschapstrajecten. Ook de samenwerking met de Huisartsenkring rond gezondheidsprojecten breiden we uit, alsook die met geïnteresseerde sociale diensten.

Gezonde sociale kruidenier

2. De stad voorziet 10.000 EUR bijkomend budget voor de sociale kruideniers. Dit budget zal moeten gebruikt worden om het aandeel gezonde voeding in het aanbod voldoende groot te houden.

Betaalbaarheid paramedische beroepen

3. De sociale derdebetalersregeling wordt gestimuleerd bij kinesitherapeuten en logopedisten.

Huisartsenwachtpost

4. De stad biedt financiële ondersteuning aan de oprichting van een centrale huisartsenwachtpost, waar gewerkt wordt met de regeling sociale derdebetalers.

Geestelijke gezondheidszorg

5. De toepassing van een sociale derdebetalersregeling wordt gestimuleerd bij zelfstandige psychologen (vanaf 2016 is terugbetalingstarief van de mutualiteit mogelijk).
6. Om de wachtlijsten in de geestelijke gezondheidszorg te beperken:
  - wordt een samenwerkingsverband tussen de geestelijke gezondheidszorg (CGGZ, psychiatrische ziekenhuizen) en het OCMW uitgewerkt waarbij eerste-lijns werkers en hulpverleners ondersteuning kunnen krijgen in hun hulpverlening aan mensen met een psychische problematiek.
  - kan eveneens een systeem worden uitgewerkt waarbij psychologen via betaling van erelonen toch patiënten ambulant kunnen begeleiden (cf. systeem MSOC).
7. Een budget voorzien voor de geestelijke gezondheidszorg van vluchtelingen met trauma's:
  - Mindspring: een psycho-educatief programma voor vluchtelingen, 6 sessies van 2 uur gegeven door de trainers (in de taal van de doelgroep) en co-begeleiders (professionelen).
  - voor de tolken bij 'reguliere' psychologen.

AZ Nikolaas

8. Stad en OCMW vragen aan AZ Nikolaas om de regeling sociale derdebetalers door hun artsen te laten toepassen.

Tandzorg

9. Toegang tot goede en betaalbare tandzorg is een groot probleem voor mensen in armoede. Stad en OCMW engageren zich om meer tandartsen te stimuleren de sociale derdebetalersregeling toe te passen. Hiertoe wordt in eerste instantie een overleg met de tandartsen en andere betrokken partijen (o.a. De Vlier, mutualiteiten) gepland.

7.

Vrijetijdsparticipatie bevorderen

a. Cijfers: omgevingsanalyse

De stad Sint-Niklaas telt 36 jeugdbewegingen, 5 speelpleinwerkingen, 5 jeugdhuizen, 17 gespecialiseerde jeugdwerkinitiatieven, 285 sportverenigingen en 218 cultuurverenigingen.

Het stadsbestuur organiseert 2 academies met jeugdateliers in de deelgemeenten.

Sint-Niklaas beschikt over voldoende (gespreide) infrastructuur om zowel individueel als in groep, niet georganiseerd als georganiseerd aan vrijetijdsbesteding te doen.

In Sint-Niklaas hebben iets meer dan 4.000 personen een kansenas toegekend gekregen.

Kansenashouders kunnen bij 53 vrijetijdsinitiatieven terecht met een attest vrijetijds participatie.

in het werkjaar 2012-2013 schreven zich 380 kansenashouders in met een attest vrijetijds participatie, waarvan 148 in een academie, 95 in een sportclub, 92 in de Vrije Ateliers, 42 in een jeugdwerkinitiatie (overwegend speelpleinwerking) en 3 in een sociaal-culturele vereniging.

b. Huidige acties

Vrijetijdsbesteding en verenigingsleven zijn quasi synoniemen. Sint-Niklaas heeft een rijk en gevarieerd verenigingsleven, met honderden geëngageerde bestuurders en duizenden enthousiaste leden of gebruikers. Het is dan ook niet meer dan evident dat het stadsbestuur het verenigingsleven koestert en de verenigingen financieel en logistiek ondersteunt.

Het stadsbestuur zet verder in op de ondersteuning van de verenigingen, maar vraagt dat de verenigingen extra aandacht besteden aan het bereiken van meer kwetsbare stadsgenoten.

Met de invoering van de **kansenas** en de subsidies voor de bevordering van de sociaal-culturele en sportieve **participatie van personen in armoede** van zowel de federale als de Vlaamse overheid, aan respectievelijk het OCMW en het stadsbestuur, hebben stad en OCMW een beleid uitgetekend waarbij voor financieel kwetsbare stadsgenoten de financiële drempel om deel te nemen aan het rijke vrijetijdsaanbod sterk wordt verlaagd.

Inschrijven in een jeugdbeweging, speelpleinwerking, een sportclub, academie of de Vrije Ateliers kan tegen een sterk verlaagd tarief dankzij het **'Vrijetijdsattest'** dat door het OCMW wordt afgeleverd aan OCMW-cliënten en kansenashouders.

Het **vrijetijdsloket** 'Rap op stap', dat eind 2013 werd opgericht binnen de werking van het OCMW, en dat bemand wordt door vrijwillig(st)ers, moet OCMW-cliënten wegwijs maken in het vrijetijdsaanbod.

Initiatieven zoals de 'Pretcamionet', 'Open stadion', kleinschalige buurtgerichte sportinitiatieven in aandachtsbuurten, culturele locatieprojecten,... brengen het **vrijetijdsaanbod naar buurten**, waardoor deze buurtbewoners geprikkeld kunnen worden om stappen te zetten naar het reguliere vrijetijdsaanbod.

In 4 buurten is een buurtwerker actief. Het **buurtwerk** brengt mensen samen en verbindt hen. De buurtwerkers organiseren zowel activiteiten in als buiten de buurt. In het buurtThuis in het Reynaertpark is een bibliiaal ondergebracht.

Het stedelijk sport- en beweegbeleid richt zich niet alleen tot de (sporters in) clubs, maar heeft tevens een uitgebreid aanbod rond **sportpromotie**: eigen sportkampen (voor kinderen en jongeren) en ondersteuning van de open sport- en spelkampen, cursussen voor de beginnende sporter, diverse initiatieven (street soccer, buurtsport, buitenspeeldag, Pretcamionet, ...) in de buurten, de sporthallen en het zwembad (sportlessen overdag).

Het stedelijk sport- en beweegbeleid streeft naar een maximale **inclusie van kansengroepen** binnen de sportclubs, maar ondersteunt (financieel, inhoudelijk en logistiek) tevens sportgroepen uit de doelgroepenwerking. Voorbeelden zijn U-nited, AFG-Sint-Niklaas, zaalvoetbalploegen van buurtwerkingen/straathoekwerk).

De sportdienst organiseert ook vorming voor de sportclubs rond verschillende thema's om de **integratie van kansengroepen** in de clubs te bevorderen.

Sport is de meest laagdrempelige vorm van georganiseerde vrijetijdsbesteding. Het aantal inschrijvingen van personen met een **attest vrijetijdsparticipatie** en/of personen van vreemde origine is hoog en stijgt jaarlijks.

De **verkleuring** van de deelnemers aan zowat elk sportaanbod is merkbaar en zet zich verder door. De zwemlessen zijn daar een goed voorbeeld van.

De sportdienst organiseert al meerdere jaren, samen met de welzijnsdienst, **fietscursussen** voor volwassenen (meestal van vreemde origine) en recenter voor OKAN-leerlingen en leerlingen uit scholen met een hoog GOK-percentage.

Het stadsbestuur ondersteunt de diverse jeugdwerkvormen: jeugdbewegingen, jeugdhuizen, speelpleinwerkingen en gespecialiseerde jeugdverenigingen; voor hun reguliere werking en via projectsubsidies.

De stad heeft een actieplan '**speelweefsel voor de kernstad**' ontwikkeld om in groen- en speelarme buurten, door aankopen, ruimte te creëren waar kinderen en jongeren kunnen spelen. De geïntegreerde aanpak van de sport-, jeugd- en groendienst garandeert een optimale invulling van deze nieuwe speelruimte. Uitdagende speeltoestellen zijn hierbij de kers op de taart.

Bij inbreidingsplannen bewaken de jeugd- en sportdienst dat er voldoende (groene) ruimte is om te spelen, zowel voor de nieuwe bewoners als voor de kinderen uit de onmiddellijke omgeving van het inbreidingsgebied.

c. Nieuwe acties

1. De stad voorziet jaarlijks een extra budget van 12.000 EUR om de **vrijtijdsbesteding** van **kansenpashouders** te bevorderen, omdat is gebleken dat de door de Vlaamse overheid toegekende subsidie onvoldoende is om aan de stijgende vraag te voldoen.
2. Het netwerk voor de bevordering van vrijetijdsparticipatie voor personen in armoede zal voorstellen welke mogelijkheden er zijn om de **verenigingen te responsabiliseren** om een kostenbeheersingsbeleid te voeren.
3. Stad en OCMW volgen de evoluties met betrekking tot de uitrol van de Vlaamse **UITPAS** op en zullen samen met het netwerk voor vrijetijdsparticipatie van personen in armoede onderzoeken of de stad zich kandidaat moet stellen om de UITPAS in Sint-Niklaas in te voeren wanneer de Vlaamse overheid daarvoor het kader heeft verschaft (wellicht in de loop van 2014). Alvorens wordt overgegaan tot deze kandidatuurstelling dient duidelijk te zijn dat personen in armoede minstens dezelfde voordelen genieten als met de huidige kansenas.

4. Stad en OCMW onderzoeken hoe (zo maximaal mogelijk) de automatische toekenning van de kansenpas kan gerealiseerd worden. Hiervoor zullen in de loop van 2014 gesprekken met de mutualiteiten opgestart worden.
5. Participatie, zorg voor kwaliteit, aandacht voor het welzijn van kwetsbare doelgroepen, specifiek aanbod voor G-sporters, financiële toegankelijkheid van clubs,... ze maken integraal deel uit van het nieuwe sport- en beweegbeleid en zijn terug te vinden in de nieuwe subsidiereglementen ter ondersteuning van kwaliteitsvolle sportverenigingen en de verbetering van de jeugdopleiding van erkende sportclubs. De werkingsmiddelen voor acties rond anders georganiseerde sport en voor het verhogen van de diversiteit en de toegankelijkheid van de sportsector zijn overgeheveld uit het welzijnsbudget en integraal opgenomen in de acties en het budget van het sport- en beweegbeleid (AP 121 en AP 122).
6. Het aantal fietscursussen wordt uitgebreid binnen het aanbod van de sportkampen en voor volwassenen als onderdeel van een uitgebreid activeringsbeleid. Het streefdoel van de sportdienst is om een 'permanente fietsschool' uit te bouwen met verschillende partners (welzijn, onderwijs, integratie, opleiding en tewerkstelling).
7. De werkingen voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren worden als jeugdwerkvorm, naast de 'klassieke' jeugdwerkvormen opgenomen in de beleidsplannen.
8. Er zijn jaarlijks 60.000 EUR extra Vlaamse middelen voorzien om projecten rond maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren volgens de jeugdwerkmethodiek en stadsgroepenwerk te ondersteunen.
9. Daarnaast zet het stadsbestuur jaarlijks 30.000 EUR in om in het kader van de uitbreiding van het vakantieaanbod 'een nieuw, doelgroepspecifiek, laagdrempelig, wijkgebonden jeugdwerkinitiatief voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren' op te zetten.
10. Het stadsbestuur voorziet jaarlijks een bedrag van 100.000 EUR voor het geïntegreerd en projectmatig aanpakken van de aanleg van speelgroen en openbare sport- en speelterreinen, gesteund op de acties en inrichtingsprincipes opgenomen in het actieplan speelweefsel.
11. Alle bestaande jeugdwerkinitiatieven die een vakantieaanbod voor kinderen en jongeren in de stad aanbieden worden gestimuleerd om hun capaciteit uit te breiden en een volle dagwerking uit te bouwen.
12. De bibliotheek organiseert in samenwerking met het volwassenenonderwijs een aantal laagdrempelige vormingsactiviteiten met als doel de digitale kloof kleiner te maken voor mensen die niet of weinig vertrouwd zijn met internet, tablets, smartphones en multimedia. De bibliotheek wil hen de kans bieden een basiskennis op te bouwen door vormingen te organiseren.
13. De stad zal vanaf de zomer 2014 de Pretcamionet uitsluitend doch intensiever inzetten in speelkansarme wijken in de kernstad. Naast een mobiel speelaanbod voor deze wijk brengt deze methodiek een vakantie-aanbod tot in aan deze buurten, waar naast de nood aan speelruimte ook de populatie van kinderen met een maatschappelijk kwetsbare achtergrond gevoelig hoger ligt. De Pretcamionet wil via een nauwe samenwerking met onder meer het jeugdwerk een toeleiding zijn naar andere (meer structurele) vakantie-initiatieven uit het jeugdwerk of de buurt.

8. Menswaardig inkomen garanderen

a. Cijfers: omgevingsanalyse

Sint-Niklaas heeft het zesde laagste mediaan inkomen van Oost-Vlaanderen. als het gemiddeld inkomen in Vlaanderen 100 bedraagt, dan scoort Sint-Niklaas 94,49.

Binnen de provincie telt Sint-Niklaas het op 1 na hoogste aantal RMI-gerechtigden (ongeveer 1 op 100 inwoners). Het aandeel leefloners bedraagt ongeveer 8 op 1.000 en ligt net als het RMI hoger dan het provinciaal en Vlaams gemiddelde. In 2012 genoten 1.067 mensen RMI onder de vorm van het leefloon. Het aandeel vrouwen in RMI en leefloon is hoger dan het aandeel mannen.

Meer dan 30 % van de leefloongerechtigden is jonger dan 25.

Het aantal bijstandgerechtigden, die recht hebben op een equivalent van het leefloon, nam toe van 2009 tot 2011, en daalde terug licht in 2012.

b. Huidige acties

- **Aanvullende steun** is bedoeld voor mensen die met eigen inspanning geen of nauwelijks nog perspectief hebben op een inkomensverhoging. Het systeem aanvullende steun voorziet in een individuele berekening per gezin of alleenstaande.
- **Leefloon** is een onderdeel van het recht op maatschappelijke integratie. Mensen die geen inkomen of onvoldoende inkomen hebben kunnen een leefloon of een aanvullend leefloon aanvragen.
- **Bijstand**, of equivalent leefloon, kan worden toegekend aan mensen ingeschreven in het vreemdelingenregister, die niet toegewezen zijn en wachtregister (met uitzondering van erkende vluchtelingen, EU-onderdanen en mensen in kader van een gezinshereniging met een EU onderdaan of Belg met een verblijfsrecht van meer dan 3 maanden). Deze mensen hebben geen recht op leefloon maar op een equivalent bedrag.
- Wanneer iemand een inkomen moet krijgen uit een ander stelsel uit de sociale zekerheid (ziekte- of invaliditeitsuitkering, werkloosheidsvergoeding,...) kan het leefloon worden toegekend als **voorschot** op deze uitkering.
- Het OCMW voorziet in tal van **financiële tussenkomsten** die, al dan niet terugvorderbaar, kunnen verleend worden aan mensen met een laag inkomen. Deze tussenkomsten worden individueel toegekend, op basis van een sociaal onderzoek.
- Wie recht heeft op een leefloon (of equivalent leefloon) kan een voordelig abonnement nemen op de vervoersdiensten van De Lijn, het zogenaamde **VG-netabonnement**. Het OCMW voorziet in een tussenkomst van 50 % op dit abonnement.
- Het OCMW kan aan personen met een laag inkomen ook **materiële hulpverlening** verlenen. Dit kan bv. in de vorm van kortingsbonnen in de kringwinkel Den Azalee, maaltijdbonnen voor de Variant of een tussenkomst in een treinticket.
- Voor mensen met schulden of voor wie een schuldenproblematiek dreigt, voorziet het OCMW in verschillende vormen van **schuldhulpverlening**:
  - **Schuldbemiddeling**: het OCMW kan optreden als bemiddelaar tussen schuldenaar en schuldeiser.
  - **Budgetbegeleiding**: Dit is het begeleiden van een cliënt bij het beheer van zijn inkomsten en uitgaven. Deze hulpverleningsmethodiek is gericht op de autonomie van de cliënt.
  - **Budgetbeheer**: Hierbij wordt het geldbeheer volledig overgenomen door de hulpverlener. Deze werkvorm staat voor ondersteuning, maar dient beperkt in tijd te zijn omwille van de sterke afhankelijkheidsrelatie.
  - **Collectieve schuldenregeling**: Dit is een gerechtelijke procedure die ingeleid wordt bij de arbeidsrechter op verzoek van de schuldenaar. Dit is de meest ingrijpende vorm van schuldhulpverlening en is slechts van toepassing wanneer er sprake is van een overmatige schuldenlast.
- De stad zorgt voor financiële ondersteuning van de sociale kruideniers.

c. Nieuwe acties

1. Binnen het samenwerkingsverband “budget in zicht” (samenwerkingsverband tussen CAW, Dienst schuldbemiddeling Waasland, en de OCMW's van het Waasland) zal een werkgroep een preventiecampagne uitwerken gericht naar laatstejaarsstudenten secundair onderwijs.
2. De wachtlijst voor schuldhulpverlening zal worden weggewerkt door het team schuldhulpverlening van het OCMW te versterken. Er komt meer overleg tussen de verschillende aanbieders waarbij afspraken gemaakt worden rond betere doorverwijzing.
3. Het systeem van aanvullende steun vanuit het OCMW wordt permanent geëvalueerd. Er zal een vergelijking gemaakt worden met het instrument ‘referentie-budgetten’ dat door het Centrum voor budgetadvies en budgetonderzoek in opdracht van de Vlaamse regering werd ontwikkeld. Binnen de budgettaire marges zal op basis van deze vergelijking een bijsturing van ons eigen instrument gebeuren zodat een inkomen kan worden gegarandeerd dat een menswaardig bestaan mogelijk maakt.
4. Met de buurtwerking zal bekeken worden welk aanbod voor senioren die leven in armoede, kan ontwikkeld worden. Eenzelfde afspraak kan gemaakt worden met het Inloopcentrum Den Durpel en De Springplank.
5. In de uitwerking van het ouderenbeleidsplan zal extra aandacht worden besteed aan thuiswonende senioren in armoede.

9. Senioren

Het huidig beleid wordt onverminderd verder gezet. Voor nieuwe acties wordt gewacht op het finaliseren van het zorgstrategisch en ouderenbeleidsplan.

10. Uw hoofdstuk

Heb je een idee voor een actie in het kader van dit lokaal armoedeplan?
Stuur je idee dan gerust door via e-mail of via de post:

armoedeplan@sint-niklaas.be
Stad Sint-Niklaas
Dienst welzijn – lokaal armoedeplan
Grote Markt 1
9100 Sint-Niklaas

Twee voorwaarden:

1. Het moet nieuw zijn.
2. Het moet ten goede komen aan mensen in armoede.

Verklarende woordenlijst

Hoofdstuk 1

Polsslag

Samenwerkingsverband van verschillende welzijns- en middenveldorganisaties die hun krachten bundelen om hun vinger aan de pols te houden van het stedelijk armoedebeleid.

Hoofdstuk 2

IGO

Gewaarborgd inkomen voor ouderen

Bind-Kracht

De missie van Bind-Kracht is hulpverleners en begeleiders ondersteunen en versterken in het krachtgericht werken met mensen in armoede via onderzoek, methodiekontwikkeling, vorming en dialoog.

Hoofdstuk 3

Activiteitsgraad

het aandeel van de beroepsbevolking in de bevolking op arbeidsleeftijd

Arbeidszorg

biedt aan mensen die niet, nog niet of niet meer terechtkunnen in het reguliere of beschermde arbeidscircuit arbeidsmatige activiteiten aan in een werkomgeving die ofwel op productie ofwel op dienstverlening is gericht. Het gaat om vrijwillig onbetaald werk onder begeleiding in diverse sectoren: in de geestelijke gezondheidszorg, de zorg voor personen met een handicap, het algemeen welzijnswerk en de sociale en beschutte werkplaatsen.

Beroepsbevolking

werkenden en niet-werkende werkzoekenden

Jobcoaching

Deze methodiek omvat het geheel van de toeleiding, bemiddeling, begeleiding, arbeidsmarktgerichte competentieontwikkeling, matching met de vacatures en nazorg van de doelgroep

Jobratio

het aantal jobs per 100 inwoners op arbeidsleeftijd

Niet-beroepsactieven

degenen die niet werken en niet beschikbaar zijn en/of niet actief op zoek zijn naar een job

Niet-werkende werkzoekenden

zij die beschikbaar zijn voor een job en actief op zoek zijn naar werk

Tewerkstelling in het kader van art. 60 van de OCMW-wet

een vorm van maatschappelijke dienstverlening waarbij het OCMW een baan bezorgt aan iemand die uit de arbeidsmarkt is gestapt of gevallen, met als doel deze terug in te schakelen in het stelsel van de sociale zekerheid en in het arbeidsproces.

RESOC

overleg tussen vertegenwoordigers van werkgevers (UNIZO, VOKA en Boerenbond) en werknemers (ACV, ABVV, ACLVB) en van lokale besturen (gemeenten, OCMW 's en provincie). Zij verschaffen advies over materies met een sociaaleconomische dimensie en zijn verantwoordelijk voor het opmaken van een streekpact.

Tewerkstelling in het kader van en art. 61 van de OCMW-wet

het OCMW werkt samen met een derde werkgever voor het realiseren van zijn tewerkstellingsopdracht. In het bijzondere geval dat het OCMW voor het tewerkstellen van zijn gerechtigden samenwerkt met een privé-werkgever, ontvangt het van de federale overheid een toelage voor de omkadering en eventuele opleiding van de tewerkgestelde persoon. Deze toelage is de zogeheten omkaderings- en opleidingspremie.

Werkzaamheidsgraad

het aandeel werkenden in de bevolking, op beroepsactieve leeftijd

WEP

Werkervaringsproject

Hoofdstuk 4**GOK**

Gelijke onderwijskansen

GOK-leerling

een leerling die aan minstens één van de volgende criteria voldoet:

- ouders behoren tot de trekkende bevolking (binnenschippers, foorreizigers, circusuitbaters of - artiesten, woonwagenbewoners, ...)
- de moeder heeft geen diploma of getuigschrift hoger secundair onderwijs
- het kind verblijft tijdelijk of permanent buiten het eigen gezin
- het gezin leeft van een vervangingsinkomen (er is dus geen ander inkomen voor het gezin)
- de taal die thuis gesproken wordt, is niet het Nederlands.

Hoofdstuk 5**Epa**

Energieprojecten Azalee vzw

LAC

Lokale adviescommissie

PEP

Persoonlijk energietrajectplan

SVK

Sociaal Verhuurkantoor

Hoofdstuk 7**G-sport**

De term G-sport omvat alle sporten waar personen met een handicap of beperking aan kunnen deelnemen. De focus ligt op de mogelijkheden van de sporter. G-sport geeft personen die vanwege een handicap of beperking niet kunnen deelnemen aan het reguliere sportaanbod toch een mogelijkheid om te genieten van sport.

Actieplan Speelweefsel

Het actieplan speelweefsel voor de kernstad Sint-Niklaas (juni 2012) reikt concrete doelstellingen en acties voor de (her)inrichting van speelplekken aan en beschrijft richtlijnen over de invulling van de publieke ruimte in de stad. Het verhogen van een universeel aanbod aan (formele en informele) speelkansen staat daarbij voorop. Desalniettemin worden op basis van een grondige wijkanalyse (demografie, woondichtheid, groenstructuur, kwalitatieve publieke ruimte) verschillende (zeer) speelkansarme wijken gedefinieerd. Het stadsbestuur wil de komende bestuursperiode (en verder) deze wijken met prioriteit behandelen, door zelf bespeelbare publieke ruimte te creëren of bestaande te herwaarderen, door bij wooninbreidingen in deze stadsdelen extra te waken over een ruimtebalans publiek-privaat die kansen biedt voor een hele buurt of door het principe van medegebruik van private open ruimte op de plekken concreet te maken.

Pretcamionet

een laagdrempelige methodiek die al zes jaar mobiele speelkansen en vakantie-aanbod tot in alle wijken en deelgemeenten van de stad brengt. Dit universeel aanbod slaat aan bij kinderen en jongeren met verschillende achtergrond.

Hoofdstuk 8**RMI**

Recht op maatschappelijke integratie

VG

vervoersgarantie